

CDA

*Brummen, Eerbeek
en kleine kernen*

SAMEN KUNNEN WE MEER!

*Verkiezingsprogramma
2022-2026*

23-01-2022

Inhoudsopgave

<i>Voorwoord</i>	3
<i>1. Inleiding: Het CDA, midden tussen de mensen, geworteld in de samenleving</i>	4
<i>1.1 Grondbeginselen CDA</i>	4
<i>1.2 Ruimte</i>	5
<i>1.3 Beslissen over de fysieke ruimte</i>	6
<i>2. Bestuur en veiligheid</i>	7
<i>2.1 De inwoner aan zet</i>	7
<i>2.2 Bestuur en dienstverlening</i>	7
<i>2.3 Veiligheid, handhaving en toezicht</i>	8
<i>2.4 Een zelfstandige gemeente</i>	8
<i>3. Fysieke leefomgeving</i>	10
<i>3.1 Klimaat, energietransitie en beïnvloeding van beschikbare ruimte</i>	10
<i>3.2 Milieu, natuur en landschap</i>	12
<i>3.3 Openbare ruimte en huisvesting</i>	14
<i>3.4 Economie, recreatie en toerisme, verkeer</i>	17
<i>4. Sociale leefomgeving</i>	19
<i>4.1 Werk en inkomen</i>	19
<i>4.2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning</i>	19
<i>4.3 Jeugdzorg</i>	20
<i>4.4 Team voor Elkaar</i>	20
<i>4.5 Welzijn en cultuur</i>	21
<i>4.6 Volksgezondheid en sport</i>	22
<i>4.7 Onderwijs en kinderopvang</i>	22
<i>4.8 Senioren</i>	23
<i>5. Bedrijfsvoering en financiën</i>	24
<i>5.1 Bedrijfsvoering</i>	24
<i>5.2 Automatisering en informatievoorziening</i>	24
<i>5.3 Financiën en overig</i>	25

Voorwoord

Het verkiezingsprogramma van het CDA gaat over een visie op de nabije toekomst (2022-2026) van de gemeente Brummen en de mensen die daar wonen. Hoe zij met elkaar een sociale en veilige gemeenschap kunnen vormen. En het gaat over het gemeentelijk beleid voor alle inwoners. We beschrijven als eerste de achterliggende gedachten van de CDA-visie. Waarom en waarvoor doen we het? Een opsomming van onze drijfveren en ideeën.

Daarna volgt een beschrijving van zienswijzen op vraagstukken en concrete maatregelen die we voorstellen om Brummen nog mooier en leefbaarder te maken. Wat we zouden willen aanpassen, veranderen of juist willen koesteren zoals het nu is. We zien bijvoorbeeld dat ook in Nederland overheden een duidelijker stempel (gaan) drukken op de fysieke ruimte. Dat blijkt ook uit het CDA-programma. En: accenten die we willen leggen waaronder speerpunten van beleid. Daarbij is het oog ook gericht op het dóórgeven van wat ons is toevertrouwd.

Leeswijzer

Voor het opstellen van het verkiezingsprogramma hebben we voor een belangrijk deel de hoofdstukindeling gevolgd van de programmabegroting van de gemeente Brummen. Daarmee proberen we een concrete en herkenbare relatie te leggen tussen de praktijk en de visie van het CDA.

1. Het CDA:

Midden tussen de mensen, geworteld in de samenleving

Het CDA doet een appèl – dus een oproep – aan alle mensen die zich willen inzetten voor een goede samenleving. Onze partij laat zich daarbij leiden door vier grondbeginselen. Van daaruit wil het CDA opbouwende ideeën aandragen voor de natuur, de economie en voor leefbare (dorps)centra in onze gemeente.

1.1 Grondbeginselen van het CDA

Het CDA denkt en handelt vanuit de volgende beginselen:

- **Gespreide verantwoordelijkheid**
De gemeentelijke overheid, ondernemingen en maatschappelijke organisaties nemen gezamenlijk verantwoordelijkheid. De gemeente faciliteert ondernemingen en maatschappelijke organisaties. Denk bij het laatste aan bijvoorbeeld sportclubs, muziekverenigingen, de vrijwillige brandweer, dorpsraden, wijkcomités, scholen, kerken, moskeeën, zorginstellingen en andere non-profitorganisaties. Ze leveren allemaal een unieke bijdrage aan onze samenleving. Het geven van wederzijds vertrouwen is daarbij belangrijk. Niet alles moet in wetten en regeltjes worden gegoten. Waar nodig neemt de gemeente zelf verantwoordelijkheid.
- **Solidariteit**
We hechten aan betrokkenheid tussen mensen, ongeacht wie je bent of hoe je denkt. Naastenliefde roept ons op de kwetsbare mensen niet uit het oog te verliezen en te helpen. De overheid zorgt voor de basis van sociale (inkomens)zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg, onderwijs en inkomen. De menselijke maat mag daarbij nooit uit het oog worden verloren.
- **Rentmeesterschap**
Vanuit het besef dat generaties mensen met elkaar en met de Schepping verbonden zijn, voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur. We hebben de natuur en de cultuur geërfd van onze (voor)ouders en te leen van de mensen die na ons komen. Dat vraagt om verder te kijken dan onze eigen belangen. Om een betere samenleving achter te laten is creativiteit en innovatie nodig.
- **Publieke gerechtigheid**
Het CDA staat pal voor de sociale rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid. De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Een betrouwbare overheid geeft mensen zekerheid, bestrijdt onrecht en zorgt voor mensen die kwetsbaar en afhankelijk zijn. Diezelfde overheid stelt daarbij ook grenzen aan wat wel en niet kan. Gerechtigheid vereist ondersteuning en hulp, in welke vorm dan ook.

Kijk op de mens: vrij en verantwoordelijk

Elk mens is vrij en uniek. Vrijheid geeft de mogelijkheid om te handelen, om je als mens te ontplooien. Maar vrijheid is niet oneindig. Persoonlijke vrijheid bestaat binnen de grenzen van ieders verantwoordelijkheid ook naar anderen toe. Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn zo onlosmakelijk met elkaar verbonden, het één bestaat niet zonder het ander.

Uniek

Elk mens is uniek, oneindig waardevol en volstrekt gelijkwaardig aan anderen. En daarom laten we ieder in zijn of haar waarde. Dat betekent dat iedereen zijn talenten moet kunnen ontplooien.

Mens zijn met en bij elkaar: individu en samenleving

Ieder van ons is deel van een groter geheel en staat niet los van anderen. We zijn in grote

mate afhankelijk van elkaar. We hebben relaties zoals in het gezin (in welke samenstelling dan ook), de familie, de school, het bedrijf waar we werken, de vereniging waarvan we lid zijn of de geloofsgemeenschap waar we bij zijn aangesloten. De verantwoordelijkheid voor het eigen leven strekt zich dan ook uit naar de samenleving.

Het centrum van de politiek is naar christendemocratische overtuiging daarom niet de staat, maar de samenleving. Die verbinding met de samenleving komt tot uitdrukking in de naam van de partij: Christen Democratisch Appèl. Het laatste woord zegt dat het CDA een oproep doet aan alle mensen van goede wil om er samen iets van te maken. Zij is als politieke partij niet naar binnen gericht, maar naar buiten, naar de ànder. Het CDA wil door samenwerking tot oplossingen komen die voor iedereen (in redelijkheid) aanvaardbaar zijn. Ze heeft respect voor ieders opvatting. Het CDA is er voor iedereen, het is een echte volkspartij.

We leven (gelukkig) in een democratische, sociale rechtstaat. Het mooie daarvan is dat we als burger via politieke partijen invloed kunnen uitoefenen op de wijze waarop we bestuurd worden. Besluiten van het bestuur worden op die manier gedragen door de mensen.

1.2 Ruimte

In Brummen, Eerbeek en de kleinere kernen wonen ongeveer 22.000 mensen. Bebouwing, wegen, agrarische gronden en natuurgebied wisselen elkaar af. Doordat we veel in een kleine ruimte willen doen, zien we echter een aantal problemen, zoals:

1 - De bedrijvigheid, het verkeer en de industrie, zorgt voor veel schadelijke uitstoot van gassen.

2 - De intensieve veeteelt en landbouw heeft tot gevolg dat de bodemkwaliteit daaronder lijdt.

3 - De toenemende bevolking vereist woningbouw en een goede infrastructuur en daarvoor is steeds meer ruimte nodig.

Dit betekent dat de ruimte een punt van zorg is. Dit temeer omdat de burger het landschap (buitengebied) op zijn eigen wijze waardeert. Het bestuur (en dus de politiek) moet daarom in actie komen. In paragraaf 1.3 gaan we daar verder op in.

De gevolgen van klimaatverandering zijn wereldwijd zichtbaar geworden. Dit heeft invloed op bodemgesteldheid, biodiversiteit en water- en luchtkwaliteit. Klimaatverandering is niet iets van de verre toekomst, maar iets waar we middenin zitten. De vraag is daarom: hoe willen we reageren op inbreuken op de natuur, het milieu en het landschap door menselijk handelen en hoe willen we de wereld voor onze (klein)kinderen achterlaten?

Burger aan zet

Veel mensen nemen zelf al verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld door korte stukken per fiets af te leggen en in plaats van de auto de trein te nemen, of door bewustere keuzes te maken bij het aankopen van zaken (zoals zonnepanelen).

De gemeente kan inwoners daarbij ondersteunen door middel van informatie over toekomstige ontwikkelingen en over de manier waarop inwoners daarop kunnen anticiperen. Het CDA wil dit bevorderen. Het CDA wil dat er een energieloket komt waar inwoners, sportverenigingen, bedrijven en instellingen terecht kunnen voor vragen en ondersteuning.

Politiek aan zet

Maar de vraag heeft ook een bestuurlijk aspect. Hoe moet de gemeente handelen? Het standpunt van het CDA is ook al in de vorige raadsperioden vaak verwoord: we hebben de natuur het milieu en het landschap van onze voorouders geërfd en hebben het in leen van de mensen die na ons komen. En daarom moeten we alle zeilen bijzetten om het tij te keren. De gemeente heeft van de centrale overheid o.a. de bevoegdheid gekregen om zoekgebieden aan te wijzen (plaats en hoeveelheid) voor het opstellen van zonneparken en windturbines.

De gemeentelijke organisatie heeft onder andere daarvoor in 2021 een integraal programma klimaat, duurzaamheid en gezonde leefomgeving ingericht, inclusief uitvoeringsplan en communicatiestrategie: een mooie start waarmee de ambities in beeld zijn gebracht. Vanuit dit meerjarige programma wordt op basis van de jaarlijkse uitvoeringsparagrafen hard gewerkt aan de doelen voor klimaat en duurzaamheid. Het programma bestaat uit de volgende vijf onderdelen: (1) landschap en natuur, (2) wateropgave en klimaatadaptatie, (3) CO₂-reductie en klimaatmitigatie, (4) wonen en leefomgeving en (5) economie en mobiliteit.

Dat programma heeft de gemeente voor de bepaling van de Regionale Energie Strategie 1.0 - zie punt 1.3 - inmiddels uitgewerkt. Uitvloeisel hiervan is dat de gemeente nu partijen uitnodigt - via een tender - om belangstelling voor het bouwen van een zonnepark of windturbine, kenbaar te maken. Dit wordt uitnodigingsplanologie genoemd.

1.3 Beslissen over de fysieke ruimte

We hebben gezien dat de ruimte in de bebouwde kom en buitengebied, steeds meer onder druk komt te staan. De gemeente heeft daarin een duidelijke rol te spelen. De plannen om te veranderen hebben altijd de goedkeuring nodig van de gemeenteraad. Besluiten nemen we als CDA na toetsing van argumenten op onze grondbeginselen en waarden.

Als we het beleid van de Europese en nationale wetgever als uitgangspunt nemen, staat een steeds snellere vergroening van onze maatschappij op de agenda: dit leidt tot CO₂-uitstootreductie, circulariteit in productie en omgaan met klimaateffecten.

Regionaal wordt de strategie voor energietransitie (naar meer duurzame energieproductie) - de RES 1.0 - de komende jaren geactualiseerd om aan te kunnen sluiten op innovaties en op veranderingen in regelgeving.

Maatregelen voor schone opwekking van energie hebben maatschappelijke en ruimtelijke impact. Daar hebben we iedereen in de samenleving bij nodig; dus de overheid, bedrijven, boeren en inwoners. In lokaal partnerschap vinden we gemakkelijker het gezamenlijke belang en komen we als samenleving verder. Deze participatie vraagt een open manier van werken. Dit is de uitdaging.

Het CDA vindt dat de gemeente moet handelen vanuit een duurzame instelling, met een creatieve en behulpzame grondhouding. Ze is daarbij dienstverlenend naar inwoners en ondernemers, en in de voorbereiding van besluitvorming draagt ze bij aan het bereiken van de klimaatdoelstellingen. Dat is volgens het CDA onze maatschappelijke taak in duurzaamheid; een taak die wordt uitgevoerd met een ambitie die past bij de financiële en organisatorische mogelijkheden.

2. Bestuur en veiligheid

De gemeente heeft naast wettelijke taken zoals paspoortuitgifte en huwelijkssluiting, ook taken waarover het zelfstandig beslist. Deze worden in programma's vastgelegd en financieel vertaald in programmabegrotingen: (1) bestuur en veiligheid, (2) fysieke leefomgeving, (3) sociale leefomgeving en (4) bedrijfsvoering en financiën.

Brummen heeft belangrijke opgaven: de industrie en leefbaarheid Eerbeek-Loenen 2030, verbeter slag Sociaal Domein, verstevigen financiële positie.

Voor deze taken is een (daad)krachtig bestuur nodig, waartoe de gemeenteraad en het college van B en W behoren. Goed bestuur, op basis van concrete doelen, doet er meer toe dan ooit.

Samenwerking Provincie Gelderland

De Provincie Gelderland heeft in 2020 de gemeente Brummen onder preventief toezicht gesteld. In 2021 zijn college en provincie een bestuursovereenkomst aangegaan vanwege de noodzakelijke ontwikkeling van de industriekern Eerbeek-Loenen 2030 in relatie tot de leefbaarheid in Eerbeek. In deze meerjarige overeenkomst is ieders rol en verantwoordelijkheid vastgelegd. De provincie neemt taken van de gemeente over wat betreft de ontwikkeling van de papierindustrie in Eerbeek. Ook is de opdracht voor een financieel herstelprogramma en onderzoek naar de bestuurskracht van de gemeente overeengekomen. Het CDA heeft deze helpende hand van de provincie van harte aangenomen.

De resultaten van het bestuurskrachtonderzoek laten zien dat het bestuur en ambtelijke organisatie een aantal ontwikkelingen moet doormaken om dit aan te kunnen.

Het doel van het CDA is om in 2030 als zelfstandige gemeente verder te kunnen gaan, omdat we deze mooie gemeente door willen geven. Zie ook 2.4.

Het CDA vindt dat dit kan alleen als we het voorgestelde ontwikkelplan gezamenlijk als raad aangaan en bestuurskracht tonen door de balans te bewaken tussen ambitie en realiteit van alle verschillende opgaven. Samen kunnen we meer!

2.1 De inwoner aan zet

Burgerparticipatie is goed, het vereist van bewoners en gemeente dat zij met kennis van zaken in een constructieve samenwerking aan de slag gaan. Het CDA wil bevorderen dat de uitvoeringsorganisatie een open houding heeft naar inwoners, bijvoorbeeld als er grote bouwplannen in de buurt zijn.

Alle beschikbare ruimte in de gemeente heeft een bestemming. In 2022 zal in Nederland de nieuwe Omgevingswet ingevoerd worden. Hiermee wil de landelijke overheid de regels voor een verandering van de bestemming van de ruimte vereenvoudigen. De Regionale Energiestrategie is daar ook een onderdeel van. Invoering van de wet biedt veel ruimte aan bewoners om actief mee te denken over ontwikkelingen in hun leefomgeving. Het CDA wil dat die mogelijkheden ten volle benut worden zowel bij het opstellen van de invulling van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

2.2 Bestuur en dienstverlening

Voor het CDA betekent een goede dienstverlening dat de gemeente betrouwbaar informeert en handelt richting inwoners. Daar moeten inwoners op kunnen rekenen. Dat betekent duidelijke communicatie, persoonlijk of online.

Concreet wil het CDA dat:

- *De gemeente ambities heeft met betrekking tot verbetering van de dienstverlening, maar ook slagvaardig en adequaat reageert op wensen uit de samenleving.*

- *De informatievoorziening voldoet aan de huidige maatstaven en rekening houdt met de mogelijkheden tot kennisneming ervan van de verschillende mensen. De informatie is transparant en betrouwbaar, eerlijk en tijdig.*
- *De communicatie van de gemeente begrijpelijk is. Wij willen dat de gemeente communiceert in heldere taal (taalniveau B1).*
- *De gemeente binnen de afgesproken termijn op vragen reageert.*
- *Communicatie met inwoners en ondernemers op eigentijdse (o.a. ook digitale) wijze plaatsvindt.*
- *Er rekening gehouden wordt met hen die het gebruik van digitale communicatiemiddelen niet of onvoldoende beheersen en soms niet bezitten.*
- *De gemeente(ambtenaren) optreden als handhaver van wet- en regelgeving. Zij zijn daarbij rechtvaardig, enigermate flexibel en gevoelig voor experimenten, dus ook behulpzaam.*

2.3 Veiligheid, handhaving en toezicht

Je veilig voelen in je woon-, werk- en leefomgeving en geholpen worden als je dat zelf niet meer kunt, dat is waar het om gaat.

Sociale Veiligheid

Inwoners, met name kinderen, moeten zich thuis, beschermd en geborgen voelen. Heersende overlast, pesterijen via sociale media, verloedering en criminaliteit moeten aangepakt worden. Een veilige gemeente vraagt om maatregelen. Belangrijke middelen hiervoor zijn: jeugdzorg, buurtbemiddeling; projecten gericht op de jeugd, waarbij de ambitie is dat de jongerenwerker als sleutelfiguur aanwezig is. Bereikbaarheid en zichtbaarheid van de politie is belangrijk. Bestuurders, leidinggevend en trainers van verenigingen moeten blijvend worden betrokken bij het integraal veiligheidsbeleid.

Fysieke veiligheid

We werken intensief samen met andere gemeenten in de Veiligheidsregio en leveren daarin ons aandeel. Onder meer de gemeente en de hulpdiensten spelen een belangrijke rol in de voorbereiding, preventie én natuurlijk in de hulpverlening zelf als het toch misgaat. In dit verband kunnen we ook noemen goede ontruimings- en evacuatieplannen wanneer zich calamiteiten zouden voordoen. Op crisismomenten, zoals tijdens COVID-19, wordt veel gevraagd van de flexibiliteit en het organisatievermogen van de gemeente om inwoners en ondernemers de nodige veiligheid en ondersteuning te bieden. De gemeente moet hierop voorbereid zijn.

De brandweerposten in Brummen en Eerbeek, met hun vrijwilligers, moeten daarom voor de lokale samenleving beschikbaar blijven en zich kunnen ontwikkelen in een veranderende samenleving. Het is noodzakelijk dat er voldoende mogelijkheden en middelen zijn om al deze taken te kunnen vervullen.

Verkeersveiligheid

De gemeente dient onveilige situaties op te lossen. Voorbeelden zijn de situatie op de industriekern Eerbeek en de Stuijvenburchstraat, de snelheid op de N348 in Leuvenheim, de N786 langs het kanaal Apeldoorn-Dieren en de verkeerssnelheid in de dorpen en kernen. Zij dient daarom met de Brummense afdelingen van Veilig Verkeer Nederland met regelmaat de verkeerssituatie in de hele gemeente Brummen te beoordelen en verbeterpunten aan te geven. Als hierbij de afweging moet worden gemaakt tussen de veiligheid van mensen en het economische of landschapsbelang valt voor het CDA de keuze op het eerste.

2.4 Een zelfstandige gemeente

We doen er alles voor om een zelfstandige gemeente te blijven. De oriëntatie op landschappelijke waarden, de menselijke maat en sociale waarden leiden tot dit

standpunt. Het CDA vindt dat kleinschaligheid de saamhorigheid bevordert. Het heeft een positief effect op de sociale veiligheid en betrokkenheid. Het uitgangspunt bij gemeentelijke regionale samenwerking moet steeds zijn dat dit niet leidt tot een grootschalige en afstandelijke organisatie. We streven naar een betrokken gemeente die haar inwoners kent, waar de gemeenteraad bereikbaar is en een afspiegeling blijft van de lokale bevolking.

Vanwege het overhevelen van taken van de landelijke overheid naar de gemeenten krijgt de gemeente een steeds groter takenpakket. De gemeente Brummen is met 22.000 inwoners een relatief kleine gemeente. Dit roept de vraag op of de gemeente kwalitatief en kwantitatief voldoende ingericht is om deze taken op goed niveau uit te voeren. Het CDA wil dat de gemeente daar realistisch in is en oplossingen zoekt waar dat nodig is. Dat kan betekenen dat er meer samenwerking nodig is met andere gemeenten of externe partners dan nu het geval is. Het CDA ziet graag een vitale gemeente Brummen met een door inwoners gedragen visie.

Het CDA is voorstander van deze samenwerkingsverbanden als de democratische legitimiteit voldoende gewaarborgd is. Gemeenteraden - en daarmee de inwoners van de gemeente - moeten daadwerkelijk een stem hebben bij regionale samenwerking.

3. Fysieke (ruimtelijke) leefomgeving

Doel van het CDA: het vergroten van vitaliteit (levenskracht) en leefbaarheid van de gemeente. De fysieke ruimte dienen we in te delen met respect voor ieders belang. We zijn een periode ingegaan met een grotere rol van de overheid, ook in het buitengebied.

Ruimtelijke leefomgeving (bebouwde omgeving en buitengebied)

Door de klimaatafspraken van Parijs, waar Nederland zich aan heeft gecommitteerd, zijn er stevige aanpassingen nodig in de verdeling en de ontwikkeling van de schaarse ruimte.

Ontwikkelingen die van invloed zijn o.a.:

- De klimaatverandering met uitslagen in de weersomstandigheden.
- Maatregelen om o.a. de CO₂-emissies drastisch terug te dringen.
- Gebruik van de ruimte voor de aanleg van zonneparken en windturbines.
- Plannen voor het aardgasvrij maken van wijken.
- Digitalisering van winkelverkoop met gevolg leegstand.

3.1 Klimaatverandering

Klimaatverandering noodzaakt tot energietransitie. Resultaat: beïnvloeding van bebouwde omgeving en buitengebied.

Belangrijke innovaties in technische zin en efficiencyverbeteringen in de productie van duurzame energie vinden plaats. Denk hierbij aan de komst/uitbreiding van windturbines, zonneparken, elektrische auto's en laadpalen, huizenbouw zonder gasaansluiting, warmtenetten. Maar ook lokale, wellicht wijkgeoriënteerde elektriciteitsopslag en -afname, grootschalige isolatieprogramma's, voor huizen en utiliteitsgebouwen, etc. Daarnaast warmtenetten voor huisverwarming, indien de warmte afgevangen kan worden en efficiënt vervoerd kan worden, en electriciteitsbatterijen. Dat kan betekenen dat er ruimteclaims en wijzigingen van bestemmingsplannen komen. Het CDA vindt de participatie van burgers in en bij deze energietransitie een essentiële voorwaarde.

Realisatie en planning van de productie en distributie van duurzame energie

De RES 1.0 geldt nu als leidraad voor de realisatie van duurzame elektriciteit. Deze stond in december 2021 op de agenda van de gemeenteraad. Het CDA vindt het van belang om ook kleinschalige initiatieven te stimuleren, ze wil een flexibele houding in deze van de gemeente. Denk hierbij ook aan kleine (erf) windturbines en experimenten met kleine landschapsopstellingen van zonnepanelen die in eigen energiebehoefte kan voorzien.

De wijken uiterlijk 2035 energie-neutraal

De gemeente trekt met relevante partijen op bij het plan waarmee alle wijken en buurten tussen 2030 en 2035 energie-neutraal zijn. Aardgas verdwijnt zo mogelijk uit de wijken en wordt vervangen door andere warmtebronnen (zoals warmtenetten of full electric). Eén of meerdere wijken ontwikkelt ze als pilot. Bewoners worden vanaf de start betrokken in een open besluitvorming over deze energietransitie. De ontwikkeling van waterstofgas wordt gevolgd. Ook restwarmte van bedrijven gebruiken. Zo nodig neemt CDA initiatief. |

Verduurzaming van koop- en huurwoningen en overig vastgoed.

De gemeente neemt een sterke regierol op zich bij de realisatie van een CO₂-neutrale gebouwde omgeving. Hierbij zijn vele partijen betrokken.

Acties zijn o.a.:

- Handhaaf de verduurzamingsverplichting uit Wet Milieubeheer voor overig vastgoed;
- Neem concrete verduurzamingsdoelen op in prestatieafspraken met woningcorporaties;
- Zet het ondersteuningsprogramma Energie van de VNG de komende jaren voort of haak er bij aan (daarbij te bedenken dat concrete ondersteuning door deskundigen, beter is dan voorlichting alleen);

- *Organiseer en stimuleer aanvullende activiteiten. Zorg voor een goed bereikbaar energieloket, zet energiecoaches/-conciërges in. Daarbij te bedenken dat uiteindelijk daadwerkelijke ondersteuning nodig is van deskundigen. Ga in gesprek met eigenaren van kantoorpanden over de verduurzaming naar label B.*

Infrastructuur voor duurzame energie

Het verduurzamen van huizen en gebouwen stelt nieuwe en zwaardere eisen aan de energie-infrastructuur in de gemeente. O.m. door toename van het aantal zonnepanelen komen grote piekmomenten in het net. Er zijn ingrepen nodig om hieraan te voldoen. Concrete aanbevelingen hiervoor van het CDA:

- *Maak afspraken met de netbeheerder(s) over het toekomstbestendig maken van het net;*
- *Houdt een alternatief in de vorm van (mede)gebruik van waterstofgas achter de hand of communiceer met hen daarover.*
- *Bespreek een actieve rol netbeheerders bij verduurzamen van gebouwen en woningen.*

De (papier)fabrieken in de gemeente

De bedrijven en het midden- en kleinbedrijf hebben een eigen programma ter besparing van het energiegebruik en uitstoot. Bespreek met hen of zonnepanelen op fabrieks- en bedrijfsgebouwen daar ook een bijdrage aan kunnen leveren.

Gemeente geeft het goede voorbeeld

Het CDA wil dat de gemeente haar voorbeeldrol blijvend serieus neemt. Gemeentehuis, scholen en andere gebouwen in gemeentelijk bezit zijn binnen 10 jaar duurzaam. De gemeente maakt daarvoor een investerings- en uitvoeringsplan. Ze brengt de voortgang van hun energiebesparing en duurzame energieopwekking voor de burger zichtbaar in beeld. Het CDA wil dat duurzaamheid opgenomen wordt in het aanbestedingsbeleid. Schakel lokale partijen waar mogelijk in om via een afzonderlijke coöperatie burgers te laten profiteren van 'zon op collectieve daken en zonneparken'.

Uitvoering voor duurzame energie opwek: CDA-kader

Voortvloeiend uit de participatiegedachte en de gespreide verantwoordelijkheid als grondbeginsel, is het CDA-kader voor opwek van duurzame energie op grote velden, zowel organisatorisch, sociaal als financieel, onder de volgende voorwaarden:

- 1-De concrete plek waar een zonnepark of windturbine komt in het landschap, moet met de eigenaar van de grond én mét de desbetreffende burgers (omwonenden) worden genomen.*
- 2- De omwonenden en andere lokale geïnteresseerden moeten kunnen meeprofitieren van de lusten, in de vorm van onder meer de opbrengst van de opgewekte elektriciteit.*

Het liefst zien we dat er een juridische entiteit daarvoor gekozen wordt die aansluit bij het CDA streven naar samenwerking en gespreide verantwoordelijkheid;

- 3- Let op: bij de verdeling van de elektriciteitsopbrengst (in geld) moeten ook de inwoners met een "kleine" portemonnee mee kunnen doen(participaties) en de gemeente heeft een inspanningsverplichting van minimaal vijftig procent lokaal eigendom.*

Focus en ambitie van de gemeente voor de komende jaren

Onder meer de uitspraken van de rechtbank en onderzoeken van het IPCC geven de noodzakelijkheid aan van daadkracht. Dit betekent voor het CDA dat we krachtig gaan initiëren en participeren in het overeengekomen gemeentelijke beleid. We vragen hierbij alle inwoners van onze gemeente om mee te doen. De oplossing ligt bij "WIJ" en niet bij "ZIJ"! Wat stellen we ons daarbij voor?

- *Er is een stevig ambtelijk apparaat nodig om praktische invulling te geven aan het beleid. De plaatselijke energie coöperatie en andere plaatselijke deskundigen kunnen in de planning en uitvoeringsfase ingezet worden. Zij hebben expertise.*
- *Het CDA denkt dat voor een belangrijk deel private financiering kan worden aangetrokken. Denk aan warmtenetten, zonneprojecten en windprojecten.*

- Voor eigen projecten, bijvoorbeeld op (gemeente)grond uitgevoerd, zal wellicht ook eigen financiering een begaanbare weg zijn.
- Stimuleren van financiering voor particulieren met de Toekomstbestendig Wonen Lening Gelderland.
- De woningstichting blijvend betrekken bij de beleidsvorming.
- Voor het overige denken we, naast de regie voerende rol, aan een ruimhartige faciliterende rol van de gemeente. Bijvoorbeeld bij het afgeven van een omgevingsvergunning.

Voorbij RES 1.0? Dus de voorbereiding voor RES 2.0? Mening CDA

Windturbines

Voor erfmolens blijven we mogelijkheden zien. Om de ambities te bereiken van duurzame energie, zullen ze nodig zijn. De hoogte van windturbines is afhankelijk van de precieze plek waar ze komen. Het meest kansrijk vinden we de zoekgebieden die in een concept van RES1.0 genoemd worden: nabij de buurgemeente Rheden in de Soerense Broek/Broekdijk, grensgebied Brummen/Empe/Voorst en de opgang naar de nieuwe IJsselbrug.

Zonne-energie

Er staan in de RES 1.0. 100 hectare als ambitie. Nu zijn er al zo'n kleine 40 ha gerealiseerd. Dus nog plaats voor 60 ha in RES 1.0. Het CDA denkt dat er in de RES (2.0) nog maar zo'n 70 hectares bij kunnen komen (kleine ontginningsplaatsen).

We gaan er overigens wel vanuit dat onderzoekstrajecten, bijv. die van het leefgebied van de wespandief, aanvullende gegevens zullen opleveren die van belang zijn voor het vervolg van de transitie.

3.2 Milieu, natuur en landschap (ruimtelijke kwaliteit buitengebied)

Een gezond milieu is nodig voor een gezonde leefomgeving voor mens, dier en plant. Natuur is een toestand die niet of minimaal beïnvloed is door menselijke activiteit. Landschap is wat we zien als een uitgestrekt stuk land (eventueel met beek of plas) dat zich onderscheidt van een aangrenzend gebied.

Deze drie worden beïnvloed door de klimaatverandering, door de emissies veroorzaakt door verbruik van fossiele energie en door emissies die het gevolg zijn van de agrarische bedrijvigheid. En tenslotte door het gebruik van de grond voor grootschalige productie van zonne-energie en windenergie. Verder kent het landschap van de gemeente Brummen "Gelderse Natuur Netwerkgebieden (GNN-gebieden)". Dit zijn de voormalige E.H.S.-gebieden, verbindingszones en Natura 2000 gebieden. Deze zijn aangewezen om op Europese schaal natuurbescherming mogelijk te maken.

Dit huidige landschap (buitengebied en de bedrijvigheid) staat onder druk. Vijf problemen:

- 1 intensieve landbouw en veeteelt tast de bodemkwaliteit enigermate aan.
- 2 langzame klimaat verandering heeft ook invloed op bodemgesteldheid en waterkwaliteit.
- 3 er is op bepaalde plekken een stikstof probleem.
- 4 woningbouw vraagt steeds meer oppervlak.
- 5 agrariër moet aan steeds meer uitvoeringsregels voldoen.

Veel van deze problematiek wordt landelijk aangepakt. Een nieuw kabinet zal hiermee verdergaan, maar dit kost tijd. Lokale aanpak helpt.

3.2.1 Natuur en agrariër in het landschap, dat is het landelijk buitengebied

Uitgangspunt van het CDA bij het nemen van maatregelen in dit kader is de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie van de gemeente 'Ligt op Groen' Hierin wordt het interessante en mooie landschap tussen Veluwe Massief en IJssel onderverdeeld in een viertal 'landschappen' met een eigen identiteit. Respectievelijk de IJsselvallei, de Oeverwal, het Arcadisch landschap en de Veluwe flank. De hierin beschreven visie, ook voor de agrariër, is het spoorboekje voor de

ontwikkeling en heeft bewezen een uitstekend ankerpunt te zijn. We ondersteunen de boeren bij gerechtvaardigde wensen voor aanpassingen.

De agrariërs zien we voornamelijk in de Oeverwal, en het Arcadisch landschap waar ook de landgoederenzone onderdeel van uit maakt. De agrariër is de grootste grondgebruiker en de belangrijkste hoeder van dat landschap. Het CDA vertaalt het begrip 'natuur' niet beperkt. Het gaat niet alleen om bos, heide of moeras. Cultuurlandschap, weidegebieden met vee, en ander groen dragen ook in hoge mate bij aan de 'natuurbeleving'. Vrijkomende agrarische grond, grenzend aan bos en 'natte gebieden' kunnen we onder beheer stellen van 'landschap- en veeteeltagrariërs'. Voor de Brummense GNN-gebieden moeten voor het beheer door de provincie plannen gemaakt worden. Het Waterschap werkt aan Grond- en Oppervlaktewater Regimes (GGOR). Grotere zonneparken (meer dan 5 hectare) graag in het arcadisch landschap. Die ontginningsgebieden zijn van nature het minst vruchtbaar.

Het CDA zegt: meer natuur, meer recreatie en meer wonen is een utopie in het buitengebied. De grootte van de agrarische bedrijven moet wat het CDA betreft zoveel mogelijk beperkt zijn tot de omvang van familiebedrijven. Daarnaast zijn ook lagere energie-intensiteit, zorg voor biodiversiteit en afvalkringloop in dit verband van belang. Bedrijfsmogelijkheden voor kleinschalige aan de landbouw en veeteeltsector gelieerde nevenactiviteiten moeten worden gefaciliteerd. Zoals recreatie, verkoop aan huis of zorg. We zullen alert zijn op verstoringen van het landelijk gebied, ook ten aanzien van ernstige hinder van het luchtruim, van vuilstort, hennepkwekerijen en drugslabs.

3.2.2 Landschap en biodiversiteit.

- *Het CDA streeft naar een duurzaam landschap. Dat is een landschap dat een vermogen heeft om diensten te leveren, die een bijdrage leveren aan economie en welzijn, voor ons en voor de generaties na ons. Niet te vergeten: het genieten van het weidse landschap door de inwoners uit de gemeente en de toeristen.*
- *Een duurzaam landschap is een gemeenschappelijk belang, het overstijgt eigen bedrijf of eigen tuin. Het geheel moet goed functioneren. Het CDA zet zich in voor een goede balans tussen de belangen van de agrariër en het beheer van de natuur.*
- *Agrariërs zouden ook in de toekomst belangrijke hoeders van het landschap kunnen en moeten zijn. Daarbij hoort, waar mogelijk, ook het bevorderen van de biodiversiteit en verminderen van intensieve veehouderij. Met genoeg compensatie voor de agrariër die het betreft. Intensief zoeken naar nationale en Europese subsidiemogelijkheden.*
- *Het CDA is alert op voornemens om grootschalige zonneparken te bouwen op agrarische grond. Beoordeling erven op basis van ligging en natuurlijke vruchtbaarheid van de grond.*
- *Als CDA vinden we het belangrijk dat onze gemeente met provincie in gesprek gaat om hen te bewegen geen landbouwgronden meer te verpachten dan wel te verkopen aan de hoogste bieder zonder aanvullende richtlijnen als bovenbedoeld.*

3.2.3 Gemeentelijke aanpak voor bescherming en perspectief van agrariër

Het CDA maakt zich zorgen over de sociaaleconomische effecten voor de (agrarische) bedrijven. Dat geldt ook voor de plannen met de verbindingzones. Het CDA zal niet meewerken aan projecten als er geen acceptabele (hulp en financiële) steun aan agrarische bedrijven wordt verleend. Te denken aan (professionele) begeleiding en ondersteuning van agrariërs die hun bedrijfsvoering moeten veranderen. Door de al decennialang opgelegde zware en steeds veranderende wet- en regelgeving, financiële zorgen, onzekerheid over de toekomst en soms felle kritiek vanuit de politiek en maatschappij zijn de psychosociale problemen in de agrarische sector toegenomen. Als CDA-ers willen we zij aan zij staan met deze agrariërs en vragen van de gemeente serieuze aandacht hiervoor. We willen het landschap én de boer met zijn activiteiten zo veel mogelijk voor Brummen behouden.

Het CDA wil dat de agrariër perspectief heeft.

Onze visie is de volgende:

- a. De agrariër wil ademruimte. Dit betekent dat gewenste biodiversiteit in een plan voor een bedrijf alleen acceptabel is, als de te verwachten vermindering van inkomsten structureel gecompenseerd wordt. Een passend contract moet de agrariër de ruimte geven om al initiërend en innoverend het te verwezenlijken in een nieuw verdienmodel. Vergoeding voor de nieuwe diensten van de agrariër als “gedeeltelijke” landschapbeheerder moeten tot nieuwe inkomsten leiden.
- b. Eventuele uitkoopregelingen moeten als uiterste redmiddel dienen.
- c. De bodemgesteldheid moet leidend zijn bij bijv. inkrimping van de intensieve veeteelt. Eventueel moet er dan voor de boer gezocht worden naar mogelijke uitbreiding van het bedrijf of een financieel passende oplossing worden geboden.
- d. Een samenwerkingsafspraken tussen de boer en de gemeente om dat te realiseren.
- e. Vooral intensieve vee-, pluimvee- en varkenshouderijen bij natuurgebieden komen in aanmerking voor eventuele uitkoopregelingen.
- f. Zonneparken alleen op van nature niet vruchtbare grond.

3.2.4 Andere activiteiten in het buitengebied

Natuur en Landgoederen

Het CDA steunt initiatieven van burgers om identiteitsbepalende elementen in het landschap, zoals poelen, hagen en heggen te onderhouden/verbeteren. Dat geldt ook voor het aanleggen van nieuwe en het herstel van bestaande landschapselementen, zoals eenvoudige onverharde paden die openbaar toegankelijk zijn. Het CDA vindt dat de term landgoed eigenlijk alleen past bij openstelling en vrije toegang mogelijk moet zijn en dat vereist een wat grotere geografische omvang. Eventueel, ter financiële ondersteuning voor behoud landgoed, ook de aanleg van gepaste bronnen voor duurzame energieopwekking.

Groene buffer in stedendriehoek.

De groene buffer in de Stedendriehoek houden we stevig vast. Voorlopig geen nieuwe wooninitiatieven (bestemmingen) in het buitengebied. Zeker niet in de natuurgebieden en in gebieden gelegen in de ecologische hoofdstructuur. In het buitengebied alleen zo nodig en gewenst en, als dat geen nadelige invloed heeft op het landschap, de regelingen ‘Rood voor Rood’, tweede bedrijfswoning of woningsplitsing voor bijvoorbeeld mantelzorg van kinderen voor ouders bij boerderijen. Een vitaal platteland met ruimte voor recreatie, natuur en agrarische sector. Het CDA wil een flexibele houding in deze van de gemeente, met mogelijkheden voor honorering van interessante initiatieven (zie hierboven).

Landschap en recreatie

CDA vindt: Ons landschap en de aanwezige natuur is zeer waardevol. Het landschap is van ons allemaal. Om in te wonen, te werken en te recreëren. Centraal staat bij ons dat wij het landschap en de natuurgebieden willen behouden, maar tegelijkertijd dient het genieten ervan mogelijk zijn, recreëren dus. Daarom is onderhoud aan het wandelpaden- en fietspadenareaal belangrijk. Bedrijfsmogelijkheden voor kleinschalige recreatie en toerisme op agrarische bedrijven is mogelijk. Het CDA zet zich in voor een goede balans tussen de belangen van de agrariër, de recreant en het beheer van de natuur. Steeds de dialoog zoeken. Dan kan het mooier worden.

3.3 Openbare ruimte en huisvesting

3.3.1 Onderhoud, beheer en afval

De openbare ruimte is er voor de inwoners, maar wordt vooral onderhouden en beheerd door de gemeente. Voor de bekostiging ontvangt ze belastinginkomsten. Het onderhoud is steeds vaker uitbesteed aan hoveniers. Op het onderhoud en vernieuwingen is de laatste jaren bezuinigd. Op een aantal plekken zou het wat omhoog moeten (niveau B). Het straatbeeld gaat dan omhoog en dat bevordert ook de veiligheid.

Inwoners nemen steeds vaker zelf initiatieven voor kwaliteitsverbetering, zwerfvuil opruimen, onkruid schoffelen, herinrichting en onderhoud van buurtpleintjes, zelfvoorzieningen in beheer en zo meer. Het CDA is voorstander van nieuw beleid voor burgerparticipatie in het kader van zelfbeheer, als inwoners zelf het initiatief willen nemen om groenvoorzieningen e.d. in de eigen omgeving te gaan onderhouden.

Afvalscheiding en circulaire economie.

Met Circulus-Berkel heeft de gemeente Brummen een contract voor het gescheiden ophalen van huisvuil. Circulus-Berkel verzorgt het afvalbeheer en taken in de openbare ruimte voor acht gemeenten. Zij richt zich op een duurzame toekomst met beheer van grondstoffen, beheer van de buitenruimte, sociale activering en bewonersparticipatie.

Het CDA wil dat er verdere bewustwording en verbinding wordt gecreëerd tussen bedrijven, organisaties en lokale initiatieven die met circulaire economie bezig zijn. De ruil- en deeleconomie kan verder groeien. Wij willen ook kortere ketens van voedsel van het land naar het bord.

3.3.2 Ruimte voor Eerbeek

Er is met succes door het college gewerkt aan een balans tussen de aanwezige papierindustrie en de ontwikkeling van de kern Eerbeek. De papierindustrie is (ook door de pandemie) een zich sterk ontwikkelende industrie, karton zal meer en meer plastic vervangen in voedsel en medische sector. In toenemende mate worden de overlegresultaten nu ook fysiek zichtbaar. Woningen zijn gerealiseerd met Lombok 3, de Eerbeekse Enk en de vrijgekomen schoollocaties. Daarnaast ontwikkelt de dorpskern zich tot een compact winkelhart waar ook ruimte is voor ontmoeten. Ondernemers investeren in het centrum van Eerbeek en in de fabrieken en aanverwante industrie.

Continuïteit van de ingeslagen weg vindt het CDA dan ook noodzakelijk en onvermijdelijk. Voor de leefbaarheid in Eerbeek en wooncomfort van Eerbeekenaars zien wij een groene en waterrijke openbare ruimte. Infrastructurele aanpassingen die gedaan moeten worden voor de balans van werken en wonen in het centrum van Eerbeek moeten toekomst vast zijn. Dus inpasbaar met oog voor groenstructuren (van Veluwe naar centrum) en de Eerbeekse Beek weer zichtbaar maken. We doen dit in een goede samenwerking met de provincie Gelderland. De plannen moeten ook de komende jaren in een financieel verantwoord tempo worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Het CDA neemt verantwoordelijkheid in een toekomstbestendig Eerbeek met de papierindustrie als één van de grootste regionale werkgevers. Daarnaast ook omdat in de plannen bijvoorbeeld restwarmte van de industrie lijkt te kunnen worden aangewend voor de warmtelevering aan woningen en mogelijk andere gebouwen. Het CDA zet daarom ook stevig in op de in gang gezette ontwikkeling i.s.m. de provincie Gelderland. Keuzes die gemaakt moeten worden toetsen wij daarbij altijd op toekomstbestendige kansen: inpasbaarheid, (verkeers)veiligheid, groene mogelijkheden en een zichtbare Beek. Wij zetten ons ook ondersteunend in voor het centrum: een goede en attractieve openbare ruimte om detailhandel en horeca verder te faciliteren met gastvrij ondernemerschap voor inwoner en bezoeker. Kansrijk is het gebied bij het station van Eerbeek. Voor het CDA ligt de focus op toeristisch programma's met als doel het vitaal houden van de kern van Eerbeek.

3.3.3 Centrum Brummen

Veel aandacht was in de afgelopen jaren gericht op de centrumplanontwikkeling van Eerbeek. Maar in de luwte hiervan is inmiddels ook de doorontwikkeling van het centrum van Brummen in een participatief proces met inwoners (Dorpsraad Brummen) van de tekentafel gekomen. Een aantrekkelijk en gezellig centrum ontwikkelen voor inwoners en bezoekers, met een goede verkeerscirculatie, dat is wat het CDA de inwoners van de kern Brummen gunt.

Waar liggen wat het CDA betreft de prioriteiten:

- *Het Marktpllein is het centrale plein van de gehele kern Brummen met de muziektent als beeldbepalend element. De huidige inrichting van het plein is in de basis goed.*
- *Gerichte investeringen doen in de groenstructuur van bijvoorbeeld de Ambachtstraat. Ook het Van Limburg Stirumplein ligt op de tekentafel. In 2021 is gestart met de ontwikkeling van een nieuw inrichtingsplan met de volgende ambities/doelstellingen:*
- *Optimaal benutten van de ontwikkelpotentie van de braakliggende terreinen, in ieder geval met woningbouw;*
- *Clustering van maatschappelijke functies (SWB, bibliotheek en culturele organisaties);*
- *Nieuwe functie voor voormalige Wilhelminaschool;*
- *In het algemeen geldt voor nieuw te ontwikkelen locaties dat het CDA wil dat alle mogelijkheden benut worden voor het realiseren van in de eerste plaats seniorenappartementen, dicht bij de winkels, maar ook sociale woningbouw en starterswoningen.*

CDA zegt over de kern Brummen: realiseer centralisatie van het winkelbestand. Zorg voor een mix van wonen, winkelen, dienstverlening, uitgaan en recreëren, waarbij niet te veel wordt vastgelegd in regelgeving en wel zoveel mogelijk meegegaan wordt met de behoeften van de consument. Een centrum waarin ondernemers mogen experimenteren om de consument belevingen en ervaringen aan te bieden. Een centrum van, voor en door mensen om elkaar te ontmoeten en samen iets kunnen beleven. Met goede parkeerfaciliteiten en (elektrische) oplaadpunten voor alle soorten van vervoer.

3.3.4 Wonen

De woningmarkt in onze regio is evenals elders in Nederland verstoord: veel jonge mensen kunnen niet binnen een redelijke termijn een betaalbare huur- of koopwoning vinden en voor ouderen is het erg moeilijk een passende levensloopbestendige woning te vinden. Zij blijven als gevolg hiervan in hun huidige (vaak te grote) woning wonen. De woonvoorraad in Nederland vertoont een tekort van 279.000 woningen (ca. 3,5% van de gehele woningvoorraad).¹ Regionaal zijn er grote verschillen, de Randstad en het Midden steken er procentueel sterk bovenuit, daar zijn de tekorten het grootst.

Het is dan ook logisch dat een woningzoekende buiten de Randstad gaat zoeken, en zo wordt de vraag naar woonruimte in Brummen groter. De coronapandemie heeft bovendien het thuiswerken versterkt waardoor minder noodzaak bestaat om in de buurt van het werk te wonen. Een woning in het mooie Brummen is dan een aantrekkelijk alternatief.

De gemeente Brummen kent al jaren nog een ander probleem: vergrijzing. Om ook dit probleem aan te pakken zullen er in onze gemeente woningen gebouwd moeten worden. De belemmering om te bouwen die door de provincie Gelderland was opgelegd (het zogenaamde woningcontingent) is er niet meer. De te bouwen woningen moeten ervoor zorgen dat er als geheel voldoende aanbod van huur- en koopwoningen is voor jongeren, gezinnen met kinderen en voor ouderen in onze gemeente. Met name deze laatste moeten de kans krijgen om door te stromen naar een levensloopbestendige woning.

CDA Brummen-Eerbeek wil dat de gemeente hierin de regie neemt, en dit niet zomaar aan de markt overlaat. De door de provincie toegestane bouw van 900 woningen tot 2030 – zoals uitgewerkt in de Regionale Woonagenda 2020 – moet slagvaardig worden aangepakt.

Mensen met lokale binding moeten voorrang krijgen bij toewijzing woning; vanzelfsprekend binnen de wettelijke kaders. Gunstige ligging van de gemeente is een pré. De verwervingsprijs van starterwoningen beperken tot maximaal € 300.000². Daarmee kan het inwonersaantal en leeftijdsopbouw in de toekomst op peil blijven.

¹ Vooruitzichten bevolking, huishoudens en woningmarkt – prognoses en scenario's 2021-2035, ABF Research, 2021

² De gemiddelde verwerkingsprijs van deze woningen in Nederland ligt in 2021 rond dat bedrag. De maximale hypotheek met NHG bedraagt €344.500 (incl verduurzamingsmaatregelen)

Kleine kernen

Behoud van de leefbaarheid in de kleine kernen is belangrijk. Het CDA wil dat de gemeente initiatieven voor woningbouw, aangepast aan het karakter van de kleine kern, blijvend stimuleert. Tegen de vergrijzing: behoud van jongeren en jonge gezinnen! Mensen die dat willen, moeten de mogelijkheid hebben in hun eigen dorp te blijven wonen. Het CDA zal zich sterk maken voor kleinschalige woningbouw voor jonge gezinnen, seniorenwoningen en voor eigen bewoners die een sociale binding hebben met de kern. We maken ons hard voor verbreding van functies binnen de kleine kernen. Daarnaast zijn er kansen voor woningsplitsing.

3.4 Economie, recreatie en toerisme, verkeer

3.4.1. Economie

Corona heeft grote invloed op de het economisch welbevinden van de ondernemers. Dankzij overheidssteun hebben veel ondernemers hun hoofd boven water kunnen houden, maar de rek is er begin 2022 wel uit. Het scheppen van goede en aantrekkelijke voorwaarden en het ondersteunen van lokale initiatieven (o.a. MKB) blijft van groot belang. Dit vraagt om een actief beleid van de gemeente.

Het CDA noemt:

- *Het CDA ondersteunt de actie: Koop Lokaal!*
- *Het voeren van een actief woningbouw- en infrastructuurbeleid, gericht op het versterken van de kernen Eerbeek en Brummen, zal ook de positie van de middenstand en de werkgelegenheid verstevigen. Het beleid om bestaande perifere winkels naar het centrum te halen continueren. Centrumvestiging stimuleren met concrete maatregelen.*
- *Het voeren van een actief en consequent vestigings- en vergunningenbeleid voor het aantrekken van milieuvriendelijke dienstverlening. Ook zorginstellingen horen daarbij. Bedrijventerrein Brummen biedt nog mogelijkheden voor schone industrie.*
- *De papierindustrie in Eerbeek biedt veel mensen werk. We willen ze behouden. De bedrijven zijn gevestigd dicht bij de kern van Eerbeek. Dat vraagt om zorgvuldig beleid van de gemeente t.a.v. de huidige huisvesting in relatie tot de huidige milieueisen en (planologische) ontwikkeling van de bedrijventerreinen in Eerbeek. Maar vraagt ook om zorgvuldigheid in relatie tot het behoud van de innovatieve kracht van deze industrie en voor milieu in het algemeen. Het CDA ondersteunt de ontwikkelingen van de industriekern Eerbeek. (zie ook 3.3.2. Ruimte voor Eerbeek)*
- *Gebruik leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen of overheidspanden om startende en kleine ondernemers te huisvesten. Trek daarbij samen op met banken en lokale vastgoedeigenaren. Huurprijzen van winkelpanden mogen niet belemmerend werken.*
- *Daar waar samenwerking niet vanzelf van de grond komt, moet de gemeente helpen met Ondernemersfondsen en Bedrijfsinvesteringszones (BIZ).*
- *Voor bedrijfsterreinen en industriegebieden geldt: het bestaande beleid: (nieuwe) grote productiebedrijven met veel logistieke bewegingen vestigen op regionale terreinen, is uitgangspunt voor het CDA.*
- *Het CDA vindt de ontwikkeling van een logistiek centrum in Eerbeek ten behoeve van de papierindustrie een goede zaak. Wel zorgvuldig afwegen of de locatie milieutechnisch passend is in de omgeving en een goede afwikkeling van het verkeer waarborgt.*
- *De Regio-Stedendriehoek (met Brummen) wil één van de eerste energieneutrale regio's worden. Nieuwe en bestaande initiatieven om alle soorten restproducten en afvalwater opnieuw te gebruiken moeten worden ondersteund. CDA steunt dit en wil dat Brummen gunstige vestigingsvoorwaarden biedt. Bijv. tijdelijke huisvesting in leegstaande panden.*

3.4.2. Recreatie en Toerisme

De gemeente Brummen kan de recreatiefunctie versterken en daarmee rekening houden in haar vestigings-, huisvestings-, ruimtelijke ordenings-, verkeers- en promotiebeleid. (Groene) Recreatie zorgt voor (nieuwe) werkgelegenheid. Maar stimuleert ook het voorzieningenniveau in de dorpskernen en in het buitengebied.

Het CDA onderschrijft de nieuwe strategie 'Kwaliteitstoerisme in de gemeente Brummen' (januari 2022) van harte. Brummen heeft nog veel potentie voor het verstevigen van de toeristische sector, door dit te benutten zal het winkel- en horeca aanbod in de hele gemeente verhoogd worden.

Het CDA vindt belangrijk dat:

- De centra van Eerbeek en Brummen zich ontwikkelen tot aantrekkelijke locaties voor inwoners, bezoekers en ondernemers.
- Dagrecreatie met aansluitende overnachtingen bevorderd wordt. Aangehaakt wordt bij samenwerking tussen alle betrokken partijen, gemeenten in de regio en provincies om te komen tot een sterke toeristische sector op de Veluwe en in de IJssel Vallei.
- Inwoners blijvend actief betrokken worden bij het ontwikkelen van ideeën en plannen. Invullen van unieke recreatieve proposities (URP's). Zoals Bed&Breakfast overnachtingen, verkopen van bio-producten op boerderijen, kamperen bij de boer of andere initiatieven.
- Bewegwijzering op de fiets- en wandelroutes op orde zijn.
- Fietspaden toekomstbestendig en veilig zijn. Met voldoende ruimte voor fiets, e-bike, speed pedelec en duo-fietsen. Het CDA heeft zich bijvoorbeeld ingezet om het smalle gedeelte van het Hallse pad tot aan de Knoevenoordstraat te verbreden, dit is in 2021 gerealiseerd.

3.4.3 Verkeer en vervoer

Spoor

We vinden het van belang dat de stationsomgeving in Brummen een overzichtelijk en veilig is voor reizigers en inwoners. Goederenvervoer moet, wat ons betreft zoveel mogelijk via de lijn Nijmegen-Oldenzaal worden afgewikkeld.

Autoverkeer en veiligheid

Voor de komende jaren is het van groot belang dat verkeersveiligheid en doorstroming van verkeer hoog op de politieke agenda blijft.

Het CDA wil dat de volgende doelen bereikt worden:

- Buitengebied: beperking van het sluipverkeer en goede doorstroming van het agrarische beroepsverkeer en toeristenverkeer.
- Beperking van het (vracht)verkeer door de kernen, onder andere door maatregelen, al dan niet in samenwerking met de Provincie Gelderland in het kader van Eerbeek-Loenen 2030. Het realiseren van een Logistiek Centrum op een passende locatie in Eerbeek om de verkeersbewegingen en het parkeren van vrachtwagens ten behoeve van de papierindustrie te beperken.
- Creëren van parkeergelegenheid voor industrie en transport in Eerbeek, zoveel mogelijk op de eigen terreinen van de industrie. Een nieuw verkeerscirculatieplan voor Eerbeek wordt in het kader van Eerbeek-Loenen 2030 ontwikkeld.

En:

- Blijvend aandacht vragen voor verbetering van de onveilige verkeerssituaties op de N786 Kanaalweg Apeldoorn-Loenen-Eerbeek-Dieren, N348 door centrum Leuvenheim, vrachtverkeer De Pothof/Brummen.
- Houd in plannen rekening met ontwikkelingen als de zelfrijdende auto, SMART mobility en toenemende veiligheidseisen;
- Zorg voor voldoende oplaadpunten voor al het rijdende verkeer;
- Onderhoud van belangrijke doorgaande wegen oppakken i.s.m. de provincie.

4. Sociale leefomgeving

Iedereen in de gemeente Brummen telt en moet kunnen meedoen in de samenleving. Wie hulp bij nodig heeft van de gemeente Brummen, kan een beroep doen op de gemeente. Daarvoor moeten de meeste bijbehorende budgetten in stand gehouden worden.

4.1 Werk en inkomen

4.1.1 Arbeidsparticipatie, dagbesteding en leren en werken

Arbeidsparticipatie is belangrijk voor talentontwikkeling, zelfstandigheid en eigenwaarde, en helpt tegen eenzaamheid en isolement. Wie hulp bij nodig heeft, moet een beroep kunnen doen op de gemeente.

Alle taken op het gebied van participatie, sociale werkvoorziening, arbeidsmatige dagbesteding en begeleiding naar betaald werk komen samen in WerkFit. CDA steunt de aanpak van WerkFit.

Het CDA vindt belangrijk dat:

- *De gemeente meer doet om zelf op te treden als werkgever van mensen met een arbeidsbeperking.*
- *WerkFit een cliëntenraad krijgt, waardoor deelnemers inspraak hebben en hun feedback wordt meegenomen bij het verder verbeteren van begeleiding bij participatie.*
- *WerkFit concrete resultaten presenteert (zoals het aantal gerealiseerde werkplekken binnen de gemeente en bij lokale werkgevers, maar ook tevredenheid van betrokkenen).*

Dagbesteding

We vinden dat dagbesteding beschikbaar moet zijn voor wie geen betaald werk kan doen, samen met andere mensen (een deel van) de dag door brengt onder begeleiding van professionals. Het gaat om een zinvolle daginvulling en soms om ontlasting van mantelzorg(er)s.

Het CDA juicht de ontwikkeling van nieuwe initiatieven voor dagbesteding en ontmoeting toe.

Leren en werken

Voor de binding van jongeren met hun woonplaats is het belangrijk dat zij ook mogelijkheden hebben om in hun eigen gemeente (maatschappelijke) stage(s) te lopen. Het CDA wil dat de gemeente deze mogelijkheden stimuleert bij bedrijven in de gemeente en bij de gemeente zelf.

4.1.2 Minimabeleid

Het Team voor Elkaar verzorgt een integrale aanpak met zorg en welzijn bij de gemeente Brummen als het gaat om armoede en minimabeleid, ook als het gaat om preventie.

- *Respect is altijd het uitgangspunt. Iedereen heeft waarde en verdient duidelijke communicatie en toekomstperspectief.*
- *Vroege signalering en preventie is belangrijk bij armoedebestrijding. Daarom ligt voor CDA-prioriteit bij samenwerking met o.a. woningstichting en voedselbanken voor (vroeg)signalering, tijdige schuldhulpverlening zonder wachtlijsten, speciale kindregelingen en betrokkenheid van cliëntenraden, ervaringsdeskundigen en de Maatschappelijke Adviesraad.*
- *Voorzieningen moeten voor iedereen toegankelijk blijven. Een eigen bijdrage naar draagkracht is daarbij soms onvermijdelijk.*

4.2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning

In de gemeentelijke uitvoering van de WMO vindt het CDA de volgende uitgangspunten belangrijk:

- *Ieder mens telt mee. Gerechtigheid en solidariteit doen een appèl op de samenleving om ieder individu tot zijn of haar recht te laten komen.*

- *Inwoners nemen zoveel mogelijk eigen verantwoordelijkheid. Maar wel zo dat er altijd een vangnet is voor wie hier (tijdelijk) hulp bij nodig heeft.*
- *De inzet van mantelzorgers voor hun naasten is onbetaalbaar waardevol. De gemeente werkt samen met Knooppunt Mantelzorg voor ondersteuning daar waar nodig.*
- *Inwoners die langdurig op ondersteuning en hulp zijn aangewezen, worden tijdig en adequaat geholpen naar de juiste hulp en ondersteuning. De samenwerking van het Team voor Elkaar met de huisartsen is hierbij cruciaal.*
- *Inwoners die vanwege psychiatrische problematiek gebruik (willen) maken van Beschermd Thuis of Maatschappelijke Opvang worden goed geïnformeerd en begeleid naar de juiste hulp en ondersteuning door het Team voor Elkaar.*
- *Er wordt snel en adequaat, met maatwerk gehandeld wanneer inwoners met psychiatrische, financiële, verslavings- en/of fysieke problemen om hulp vragen. De gemeente werkt via Team voor Elkaar samen met zorginstellingen, cliëntorganisaties, woningcorporaties, zorgverzekeraars, politie, burens en overige hulpverleners en andere betrokken partijen.*
- *Onder voorwaarden moeten initiatieven voor inloopvoorzieningen en/of dagbesteding (gedeeltelijk) gefaciliteerd kunnen worden.*
- *Het CDA heeft eind 2020 gevraagd aan het college om periodieke voortgangsrapportages op het verbetertraject van de uitvoering Participatie, WMO en Jeugdwet zodat kosten beheersbaar blijven en structurele zorg gewaarborgd blijft. Het CDA blijft dit onder de aandacht brengen.*

4.3 Jeugdzorg

De opvoeding van kinderen tot zelfbewuste burgers van onze samenleving gebeurt in de eerste plaats thuis en hiervoor zijn de opvoeders verantwoordelijk. Diversiteit in normen en waarden is hierbij tot op zekere hoogte een gegeven. Op de tweede plaats vindt opvoeding plaats op school. Goed onderwijs is dan ook de belangrijkste investering in het land dat wij willen doorgeven.

- *Als het niet goed gaat in de relatie tussen kinderen en hun opvoeders is directe hulpverlening van groot belang, laagdrempelig en aansluitend bij de behoefte. Het Team voor Elkaar speelt een cruciale rol in het begeleiden naar de juiste hulp en ondersteuning met een integrale aanpak vanuit de vraag en behoefte.*
- *Het CDA is enthousiast over de samenwerking met huisartsen en de praktijkondersteuner bij het onderscheiden wat onder Jeugdzorg en wat onder gewone opvoeding valt.*
- *Het CDA wil dat er gewerkt wordt met één gezin(systeem), één plan en één regisseur. Voor kinderen met jeugdhulp kan ook gekozen worden om iemand uit de eigen omgeving te betrekken bij belangrijke zorgbesluiten. Deze steunfiguur is geen professional, maar een goede bekende, zoals een familielid of buurman/-vrouw.*

4.4 Team voor Elkaar

Alle inwoners met vragen over zorg en welzijn, jeugd of werk en inkomen moeten terecht kunnen bij het Team voor Elkaar. Dit team is de spin in het zorg- welzijnweb van de gemeente Brummen.

Het CDA vindt belangrijk dat het Team voor Elkaar:

- *Na een melding binnen afzienbare tijd contact heeft met de hulpvrager. Individuele inwoners en gezinnen worden zo snel mogelijk naar de best passende ondersteuning begeleid worden.*
- *Ook op signalen reageert die komen van iemand uit de omgeving van een hulpvrager.*
- *Integraal werkt, en zo mogelijk en gewenst familie, buurt en wijk betrekken bij het bieden van de ondersteuning.*
- *Vanuit één loket werkt en elke werkdag bereikbaar is in beide grote dorpskernen en bestaat uit breed georiënteerde professionals.*
- *Werkt met één gezin, één plan en één regisseur. Mensen mogen niet tussen wal en schip raken.*

- Ook op tijd verwijst naar schuldhulpverlening en financieel/juridische ondersteuning.
- Een actieve houding heeft met een sterk overstijgend oplossend vermogen, ook als het niet past binnen de regels, en maatwerk biedt waar dit nodig is.
- Onafhankelijk functioneert in de uitvoering. Er dient een duidelijke functionele scheiding te zijn tussen de beleidsmakers en de uitvoerders.
- Buiten het gemeentehuis werkt, waardoor de toegang laagdrempeliger is.
- Beschikt over een feedbackorgaan, bestaande uit o.a. ervaringsdeskundigen, en klachten zo snel mogelijk behandelt, en periodiek het eigen functioneren evalueert en toetst bij inwoners.
- Het CDA vindt het belangrijk om kerken en moskeeën te betrekken bij (onderdelen van) de WMO. Deze contacten zijn van essentieel belang bij signalering van mensen in nood.

4.5 Welzijn en Cultuur

Cultuur is belangrijk voor mens en samenleving. Het draagt bij aan het gevoel van verbondenheid binnen gemeenschappen. En heel belangrijk is dat we vanuit goed rentmeesterschap met elkaar proberen te bewaren wat voor onze geschiedenis, traditie en cultuur van waarde is.

Het CDA vindt belangrijk dat:

- Laagdrempelige voorzieningen voor muziek en lezen beschikbaar blijven, juist ook voor ouderen en mensen (volwassenen en kinderen) die minder gebruik maken van andere culturele voorzieningen of een laag inkomen hebben.
- Cultuureducatie in brede zin plaats vindt. Via het onderwijs kan worden kennisgemaakt met de lokale cultuur en geschiedenis en worden vaardigheden aangeleerd in de omgang hiermee.
- De gemeente kunst in de openbare ruimte stimuleert. Bij voorkeur in samenwerking met lokale initiatieven en/of het bedrijfsleven.

Wijk- en dorpsraden

Wijk- en dorpsraden zijn belangrijk voor het optimaliseren van de leefbaarheid voor de wijk of kern. Zij leveren belangrijke informatie. Het CDA vindt dat zij betrokken moeten worden bij ontwikkelingen die de wijk betreffen. Waar mogelijk en nodig moeten ze financieel geholpen worden bij goed onderbouwde plannen.

Bibliotheken, Stichting Welzijn Brummen, Culturele stichting

Het CDA is er voorstander van om de bibliotheken in beide grote dorpskernen te behouden. Belangrijk voor de programma's, kwaliteit van de dienstverlening en efficiënt werken is dat de bibliotheken, SWB en Culturele Stichting met elkaar samenwerken. Zo versterken zij elkaar, is er geen overlap in dienstverlening en besteding van subsidiegelden.

Voor inwoners is het belangrijk dat:

- Inwoners de voorzieningen weten te vinden, zowel digitaal als op locaties. Het CDA wil dat de gemeente dit faciliteert door een deel van de wekelijkse publicatie GemeenteThuis beschikbaar te stellen voor een activiteitenagenda.
- De gemeente inventariseert welke behoefte er is bij inwoners op het gebied van huisvesting voor deze organisaties en hiermee rekening houdt bij nieuw te ontwikkelen (ver)bouwlocaties. Samenwerking wordt bevorderd door gebruik van multifunctionele locaties.
- De inzet van combinatiefunctionarissen in stand gehouden wordt. Gezamenlijk doel is het leveren van een sport- en cultuuraanbod voor in het bijzonder de jeugd van 4-18 jaar.

Jongerencentra

Jongeren moeten betrokken worden bij het creëren van voorzieningen en jongerencentra. Het CDA ziet het liefst voorzieningen in alle kernen van de gemeente Brummen, om aan te

kunnen sluiten bij de heterogeniteit van jongeren en hun behoeftes in de verschillende kernen.

Verenigingen

Verenigingen in de gemeente Brummen geven onze samenleving klank en kleur. Veelal opereren ze zelfstandig en hebben grote toegevoegde waarde voor saamhorigheid en verbinding in de samenleving. Daar waar nodig wil het CDA dat de gemeente bijspringt met ondersteuning bij bestuurlijke invulling, minder regels, ruimte voor initiatief, soepele omgang (en eventueel doorlopende) vergunningen, een redelijke verantwoordingsverplichting bij subsidie. Het CDA is voorstander van het ontwikkelen van multifunctioneel inzetbare ruimtes in de gemeente, die ook door culturele organisaties gebruikt kunnen worden.

Het CDA juicht burgerinitiatieven toe en wil dat de gemeente binnen haar mogelijkheden en doelstellingen deze initiatieven waar mogelijk ondersteunt. Inwoners, maar ook verenigingen, moeten de mogelijkheid krijgen om de uitvoering van een collectieve voorziening van de gemeente over te nemen (tegen minder of gelijke kosten).

Inburgering en participatie

De SWB heeft een belangrijke taak om nieuwkomers te helpen met inburgeren o.a. door werk of opleiding, de gemeente heeft hierbij een regierol. Laagdrempelige, professionele en vrijwillige hulp bij taallessen moeten toegankelijk blijven.

4.6 Volksgezondheid en sport

Sporten is gezond en een bindende factor in onze samenleving. Het CDA vindt goede samenwerking tussen gemeente, zorgverleners, zorgverzekeraars en zorgorganisaties essentieel voor goed gezondheidbeleid, met focus op preventie.

Sport

We willen dat sportverenigingen ondersteuning krijgen als dat nodig is en zorgen we ervoor dat er sport- en speelvoorzieningen zijn in de wijk. We zien graag een initiatief binnen de gemeentegrenzen voor een speelbos, waar ruimte is voor meerdere speel- en sporttoestellen en waar gewandeld kan worden.

Voor een veilig sportklimaat is de toegang tot een vertrouwenspersoon gewenst en onderlinge communicatie tussen sportvereniging en andere maatschappelijke organisaties.

Vrijwilligers

Instellingen en verenigingen, waar vrijwilligers werkzaam zijn, moeten hiervoor zo nodig over extra middelen kunnen beschikken voor bijvoorbeeld opleiding en verzekeringen, maar ook voor het bevorderen van saamhorigheid. De Stichting Welzijn Brummen vervult een belangrijke taak bij de ondersteuning van vrijwilligers.

Zorg in de buurt

Het CDA zet zich in voor behoud van zorg in de buurt en het regio-Gelreziekenhuis in Zutphen. We willen zeker weten dat goede zorg voor iedereen op redelijke afstand bereikbaar is. Dat geldt voor huisartsenposten en spoedeisende hulp. Ook de maximale aanrijtijd voor ambulances moet bewaakt worden. Het CDA deelt zorgen van inwoners over mogelijke sluiting van afdelingen bij het Gelre ziekenhuis in Zutphen en vindt dat de gemeente een verantwoordelijkheid heeft in het toegankelijk maken en houden van goede zorg in de regio.

4.7 Onderwijs en kinderopvang

De gemeente is verantwoordelijk voor de aansluiting van zorg en onderwijs, tegengaan van onderwijsachterstanden, toe te zien op de leerplicht en diverse andere specifieke wettelijke taken en daarnaast voor de huisvesting. Samenspel van alle scholen met het gemeentebestuur bevordert de kwaliteit van het onderwijs.

Het CDA vindt belangrijk dat:

- *Kinderen bij de invulling van 'passend' onderwijs niet tussen de wal en het schip vallen door thuis te moeten blijven en daardoor achterstanden oplopen. Gemeente houdt vinger aan de pols en regelt verantwoord vervoer voor kinderen met een beperking.*
- *Controle op de naleving van regels van de leerplichtwet blijft geboden. Dit om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.*
- *Voor de huisvesting van basisscholen vindt het CDA noodzakelijk dat er een plan ligt plan, waarin de huisvesting periodiek op basis van prognoses van leerlingenaantallen beoordeeld wordt op omvang en kwaliteiten, zoals binnenklimaat en duurzaamheid. Bij eventuele nieuwbouw moeten de mogelijkheden van hergebruik van de oude gebouwen overwogen worden.*
- *De gemeente ondersteuning aanbiedt aan huishoudens die slachtoffer zijn geworden van de kinderopvangtoeslagaffaire door de Belastingdienst tot het moment dat alle problemen bij de getroffen inwoners van de gemeente zijn opgelost.*

4.8 Senioren

Het percentage ouderen in de gemeente Brummen neemt gestaag toe. De gemeente moet actief de behoeften van senioren volgen.

Het CDA vindt dat in de gemeente Brummen:

- *Het Team voor Elkaar met raad en daad klaar staat voor senioren.*
- *Ouderen altijd op een voor hen toegankelijke manier informatie van de gemeente moeten kunnen blijven ontvangen. De steeds verdergaande digitalisering mag dat nooit in de weg staan. Senioren worden ondersteund bij het verbeteren van hun digitale kennis en/of geholpen worden bij de digitale communicatie met de gemeente, andere overheidsinstanties en netwerken via de bibliotheken.*
- *Senioren zo nodig gebruik moeten kunnen maken van professionele thuiszorg.*
- *Voor vrijwilligers en mantelzorgers, die hand- en spandiensten doen voor senioren, ondersteuning beschikbaar (Steunpunt Mantelzorg) is.*
- *Op de Dag van de Mantelzorgers moet er vanuit de gemeente ook aandacht zijn voor mantelzorgers. Respijtzorg en dagopvang moeten toegankelijk zijn.*

Senioren willen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving/huis blijven wonen. Het CDA vindt dat in de gemeente Brummen:

- *In de nieuwe plannen voor wonen er voldoende passende huisvesting voor ouderen wordt ontwikkeld. Huisvesting gericht op het zo lang mogelijk zelfstandig wonen, betaalbaarheid, woningaanpassingen, nabij winkels e.d. en met beschikbare domotica (zorgtechnologie gekoppeld aan een zorginstelling of zorgverleners buiten de eigen woning).*
- *Ook innovatieve woonvormen (met zorg) mogelijk moeten zijn. Initiatiefnemers kunnen particulieren, ontwikkelaars of Veluwonen zijn.*
- *Ouderen zo lang mogelijk mobiel kunnen blijven. En zij, die afhankelijk zijn van vervoer met behulp van een rollator of rolstoel, gebruik kunnen maken van vlakke, ruime trottoirs en voetpaden, zonder belemmeringen door achterstallig onderhoud.*

Veel senioren willen zo lang mogelijk actief blijven deelnemen aan de samenleving. Zij willen en kunnen met hun ervaring en kennis een waardevolle rol in onze gemeente vervullen en aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken bijdragen.

Te denken aan bijvoorbeeld het ontwikkelen van goede woon/zorg concepten. En door bijvoorbeeld als energiecoach mee te werken aan de energietransitie of door deel te nemen aan adviesraden, een platform, besturen van verenigingen. Het CDA wil dat de gemeente daar oog voor heeft en kansen hiervoor benut.

5. Bedrijfsvoering en financiën

5.1 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering Sociaal Domein: Jeugdwet, WMO en Participatiewet

In 2015 zijn de Jeugdwet, de WMO en de Participatiewet ingevoerd. Een extern onderzoek heeft in 2020 aangetoond dat de kosten van de bedrijfsvoering van het Sociaal Domein naar beneden kunnen. Dat vraagt aanpassingen en het CDA is zich ervan bewust dat dit gevolgen heeft voor inwoners. Er zal minder ruimhartig toegewezen worden. Vaker zal er een beroep gedaan moeten worden op hulp uit eigen omgeving. Het CDA blijft volgen of de beschikbare financiën volledig ingezet worden voor mensen die de zorg echt nodig hebben. Het CDA vraagt extra aandacht voor de jeugdzorg.

Omgevingswet

De Omgevingswet wijzigt veel regels op het gebied van de fysieke leefomgeving en gaat waarschijnlijk medio 2022 in. De gebruiker/inwoner staat centraal en er moet vraaggestuurd gewerkt worden. De invoering vraagt veel tijd, maar het CDA wil dat de gemeente op tijd klaar is om inwoners uit te kunnen leggen wat de wet precies inhoudt en hoe deze uitgevoerd gaat worden. Er komt ruimte om te ondernemen en de procedures zijn kort. Dat is onder andere te zien aan:

- *Eén vergunning, één bevoegd gezag*
- *'Ja, mits'-principe in plaats van 'nee, tenzij'-principe*
- *Regels op één plek*
- *Participatiemogelijkheid voor burgers aan de voorkant bij beleidsontwikkeling*
- *Ruimte om te anticiperen*

Ontwikkelingen ambtelijke organisatie

De organisatie is zich aan het ontwikkelen naar een procesorganisatie. Dit kost tijd en is nog niet afgerond. Het CDA vindt dat de personeelsformatie efficiënt en doelmatig ingericht moet zijn, afgestemd op vraag en aanbod, passend binnen het beschikbare budget. Het CDA wil bij de bestuursrapportages inzicht in de resultaten van deze ontwikkeling.

Controlefunctie gemeenteraad

Het CDA vindt dat de gestelde kwalitatieve, kwantitatieve en financiële doelstellingen uit de Begroting 2022-2025 behaald moeten worden. Voor de raad moet het besluitvormingstraject transparant zijn. Dat verbetert de mogelijkheid tot bijsturen. Daar waar nodig zal het CDA voorstellen tot verbetering doen.

5.2 Automatisering en informatievoorziening

De samenleving digitaliseert verder. Door de coronacrisis is digitaal vergaderen en communiceren het nieuwe 'normaal' geworden, maar wel met een grotere afstand tussen overheid en inwoner. Ouderen en ook anderen hebben niet altijd toegang tot internet, de juiste apparaten en/of veilige software. Het CDA vindt dat iedereen ook digitaal mee moeten kunnen blijven doen. De gemeente Brummen moet daarom een volwaardige digitale partner voor burgers, bedrijven en andere organisaties zijn en blijven.

Voor het CDA is van belang om te weten dat:

- *De gemeente Brummen tijdig anticipeert op de digitale ontwikkelingen en rekening houdt met de burger, die hier niet zo gemakkelijk zijn/haar weg in vindt. De balies in het gemeentehuis/servicepunt en de post moeten blijven, omdat deze belangrijk zijn voor een goede gemeentelijke dienstverlening voor inwoners zonder computer en internet.*
- *Iedere inwoner zelf de regie heeft over zijn/haar eigen gegevens. De gemeente werkt volgens de Wet digitale overheid.*

- *De gemeente Brummen in een actueel beleidsplan heeft vastgelegd dat zij in 2022 beschikt over een goed systeem om digitale gegevens te beheren, waarbij veilig omgaan met gegevens voorop staat.*

5.3 Financiën

Algemeen

Onze huidige samenleving vraagt om duurzaam te zijn in alles wat we doen. Het CDA wil als goed rentmeester duurzaam omgaan met de beschikbare financiële middelen: zorgvuldig, transparant, realistisch en spaarzaam. Alleen geld uitgeven voor de doelen waar het voor bestemd is in de begroting (begrotingsdiscipline). Het preventief toezicht van de provincie Gelderland dat in 2021 is opgelegd, zal met ingang van 2022 weer opgeheven zijn. De situatie blijft kwetsbaar. Het CDA blijft extra alert op de besteding van de financiële middelen. Het CDA verwacht van de overheid dat voor nieuwe taken nieuw geld beschikbaar wordt gesteld. De bedrijfsvoering zal afgestemd moeten zijn op dat wat nodig is en past bij de beschikbare budgetten, de inkomsten moeten tenminste inflatiebestendig zijn.

Weerstandvermogen

Het is bij het CDA altijd een voortdurende zorg geweest om de financiën van de gemeente Brummen op orde te hebben en te houden. Er zijn nu onvoldoende reserves om alle risico's te kunnen dekken en om nieuw beleid uit te kunnen voeren. Het CDA vindt dat alle overschotten eerst naar de reserves moeten gaan ter versterking van het weerstandsvermogen. Het in de begroting opgenomen spaarprogramma blijven wij ondersteunen.

Grondexploitaties

Daar waar we bouwen zal gestreefd moeten worden naar een sluitende grondexploitatie. De risico's leggen we zo veel mogelijk neer bij de bouwondernemingen/particulieren met wie de gemeente de overeenkomsten afsluit.

Gemeentelijke tarieven

We kiezen voor een sobere en efficiënte besteding van middelen. Wij willen kostendekkende gemeentelijke tarieven en heffingen, ook als er sprake is van een trendmatige stijging of een inflatiecorrectie. We beoordelen de gemeentelijke financiële lastendruk voor de inwoners zorgvuldig en beperken stijgingen zoveel mogelijk. De OZB (onroerendzaakbelasting) verhogen we alleen om een begroting sluitend te krijgen, niet voor nieuw beleid.